

అతిథివత్రిక
తారణ సం॥ పుష్య బ॥ పక్షి
గురువారము

ఎవరో సామాన్య రాజకీయ వేత్త కాక సుపరిదృష్టాత్మ వేత్తలు; పండితులు అయిన శ్రీ రాధా కుముద ముఖర్జీ పంటివారు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర) నిర్మాణమునకు ముందు, ఆంధ్రప్రాంతము ఆర్థికముగా స్వయం సమృద్ధమవుట అవసరమనిరి. అంతేకాక ఆంధ్రరాష్ట్ర) ఆదాయవ్యయములు సరిపోవుటకు ప్రస్తుతము మద్రాసు రాజధానినికొక ఆధారము లేకుండవలసియుగ ప్రభుత్వ లెక్కల మూలముగ బుఖా వపునన్నట్లు తెలిసిరి. నల్వేర రాష్ట్ర)నిర్మాణమునకు ఈ రెండు కారణములు అడ్డంకులని శ్రీ ముఖర్జీగారి అభిప్రాయము. తనట్లు స్ఫురించుచున్నది. రాష్ట్ర)నిర్మాణమునకు ముందు రాష్ట్ర)ము స్వయంసమృద్ధము కావలెనను వాదము ఓటుతీరేహితమైన దని వేరుగ చెప్ప నవసరము లేదు. ఆంధ్రజ్వాలా సర్వతోముఖముగ అభివృద్ధి చెందుటకీ, పాటిని ప్రత్యేకభావప్రాయుక్త రాష్ట్ర)ముగ నిర్మించవలె నని కొందఱున్నపుడు ముందు అభివృద్ధి సాధించవలె నని నలకా నిచ్చుటలో గల భావము సామాన్యులకు గ్రాహ్యము కాదు. రాష్ట్ర)నిర్మాణము అనునది అభివృద్ధికి సాధనము గాని, కేవలము రాష్ట్ర) నిర్మాణమే ఆదర్శము కాదు. అంతేగాక ముఖర్జీ ప్రభుత్వము మరొకవిషయమును గమనించవలసి యున్నది. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర)నిర్మాణ కోరికకు, ప్రాచీన ఆర్థికసౌభాగ్యము, అభివృద్ధి అననది అనేక కారణములలో ఒకటి గాని అనేక ప్రధాన కారణము కాదు.

ఆంధ్రభాష, ఆంధ్రవిజ్ఞానము, వికసించి పరిమళించుటకు ప్రజ్ఞే కాంగ్రెస్సొప్పు మున్న ఎక్కువ అవకాశ ముండునను విశ్వాసముతో ఈ రాష్ట్రవాంఛాప్రచారము ఆరంభించ బడి నది. ఆంధ్రోద్యమములో, నేటికి కూడ ఈ విషయమే ప్రధాన స్థానము నాగ్రహించుచున్నది. ఈ ఉద్యమ ఆరంభము 1917సంవత్సరము ఆగస్టులయనువారు ప్రకటించిన ఆంధ్రోద్యమము అను గ్రంథము యొక్క ప్రస్తావనలోని ఈ క్రింది మాటలవలన తెలియగలదు. “ఆంధ్రదేశము సహజసంపదలకు నిలయము. ఆంధ్రభాష మాధ్యమమునకు, పరిమళమునకు ప్రమాణము. సంపదలుగల దేశాభ్యుదయము, మధురమైన భాషాభ్యుదయము, వీర్యవంతమైన ప్రజాప్రబోధము ఆంధ్రత్వస్థితిని నిర్మింపగలదు. భారతదేశీయవాన్ముఖి సాధనములు.”

ప్రస్తుతము ఆంధ్రరాష్ట్రమును స్వర్ణదీప దాని ఆదర్శవ్యయమునకు మద్రాసు రాష్ట్రమువలె ఉధార పడవలసియున్నట్లు ప్రభుత్వతెక్కలవలన తెలిసికొంటిమని శ్రీ ముఖర్జీగారు తెలిపిరి. ఈ విషయమును ఆంధ్రరాష్ట్రములకు కూలంకషముగ చరిత్ర అనుచు ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడిననూ అది స్వయంపోషకముగ నెలవగలదని ఋజువుచేసి అచేకులకు ఆంగ్లేయ సందేహములు నివృత్తిచేసియుండిరి. శ్రీ ముఖర్జీగారు వాటిని గమనించి యుండకపోవచ్చును. అయినప్పటికినీ వారు ప్రభుత్వతెక్కలను వదిలివించిన మీదటనే ఆ అభిప్రాయమునకు వచ్చితిమనిరి. 1938 నం॥ జనవరి 27 న మద్రాసు శాసనసభలో శ్రీ కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, తెలుగుజిల్లాలనుండి రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు వచ్చుచున్న ఆదాయవ్యయములను తెలియజేయవలసినదని కోరిరి. కాని అప్పటికి ఆ వర్గస్థాయిదా తెక్కలు తయారవేయు ఆచారము లేక పోవుటవల్లనూ, దానికి చాలా సాయపడవలసియుండుట చేతనూ, 1933 నం॥లో, మద్రాసు శాసనసభ ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము జరుగవలెనని తీర్మానించిన నందగృహములో ఆకట్టించుట జనరలుగారి ప్రయత్నచేసిన 1932-33 సంవత్సరపు తెలుగుజిల్లాల తెక్కలను తెలియజేసిరి. ఇలా తెలియజేసిన తెక్కలనుండి ఒరిగ్న రాష్ట్రములో చేరిన భాగముల తెక్కలను మినహాయించియే సభవారికి తెలియజేసిరి. ఈ తెక్క ప్రకారము తెలుగుజిల్లాల రాబడి రు. 58038000. ఇప్పుడు 44710000 మిగులు రు. 13323000. ఈ రాష్ట్రము మొత్తమువై వసూలు అవునట్టి ప్రాంతపులాదాయము, డ్రైకోర్టు ఆదాయము, సెంట్రలు కోడ్డు ఫండులోని భాగము మొదలైనవి చేర్పలేదు. అన్ని తెక్కలు బేరీజు వేసినచో, క్షీణే వేయవరపు రామదాసుగారు తమ మొమ్మరాండములకి తెలిపినట్లు ఆంధ్రజిల్లాల రాబడి సుమారు ఒకకోటి రూపాయలు అందేవరప్రాచారములందు వెచ్చించబడినట్లు ఋజువు కాగలదు. చివరకు ఇటీవల ఆంధ్రమహాసభ రాయబారమునకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు పంపిన ప్రత్యుత్తరములో కూడ, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు ఇతర విధమైన ఆటంకములు పెట్టలేదని, స్వయంపోషకము కాదన అభ్యంతరము లేదు. ఇప్పుడు తమ అభిప్రాయ మే విధముగ నున్ననూ, ఆంధ్ర ప్రాంతముల సంపదను సత్కముగా మియోగించిన ఆంధ్రరాష్ట్రము సంపూర్ణముగ స్వయంపోషక మవు నని చెప్పట గమనార్హము.

క్షీణే నారాయణదాన

హరికథా పితామహులు, సర్వోత్తమ ప్రతిభాశాలి ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు పరమ పదించిరిని తెలుపుటకు విచారపడుచున్నాము. తెలుగునాట స్వయం సమృద్ధి ముగ నొక ప్రముఖ కాలక్షేపకముకు పేరు ప్రజలు, విరాట్ పురుషులు.

బహుచిదరికమున జన్మించిన పేరు మాశ్చర్యకరము సహాయుడై, ఆమె అశీర్వాదులుతోనే తమవిషయ పతాకమును ఎగుగొప్పదినారు.

వీరి జీవితమున, యాచనకు పోహా వీరి తల్లి వీరిని తీసికొని పోయినదట పుస్తకముల అంగడి యజమానిని పేరు భాగవతమున

కోటిరి. ఆ మాహుకారు, ఈ పని వానికి భాగవతమొక లక్షని హస్త్య మాడగా జిల్లి బిడ్డా తిరిగి వచ్చిరి. తల్లి వేదమును వలె సం తలు చెప్పగా దానుగారు మూడు మానములు నిండునటికి భాగవతము కరతస్యము చేసి, ఆ మాహుకారు కడతేగి వచ్చి చెప్పెనని జనరం జని యగు ప్రతితి. అపని వయస్సులోనే గారాయణదాసుగారి ధారణా బలము అట్టిది.

యఫ. ఏ. తప్పి, భరించలేక పాటియించు దానుగారు మైసూరులో సం గీత విద్వాంసులుగా తేలిరి. వీరి భారణి ఒకరు చెప్పటయు, అది విని తాను చదువు కొనుటయుగాదు. తన కది కావలయుననుకొనినచో, అద్దానిని ఆగ్రస్థ్యువలె ఆహారమును పట్టుటయే వీరి ధోరణి. సం స్కృతి పాక్షిభాషల్లో పాండిత్యము సంపాదించినారు ప్రతిభ లేదనుకొన్నాడు దానుగారు. సాపించినాడు. సిద్ధాంతకాముని నుంచి మహాభాష్యము దాకా తనకు తానై చదువుకొనినాడు. సంస్కృతమున 'పాయనము' అను గ్రంథము వ్రాసినాడు. ఆ గ్రంథాన్ని అచ్చుకస్తూ పండితులకడ తేగి, వ్యాకరణభేదం చూపిస్తే - తప్పకైదు రూపాయల చొప్పున బహుమతి ఇస్తానని ప్రతిజ్ఞ వట్టినవాడు. ముగిసిరి. అద్దాన తప్ప అంటూ ఎవరూ చూపలేకపోయారు.

ఇంత కూలంకషముగా వివిధ విషయములను జీర్ణము చేసికొని దానుగారు మన హరికథల కొకకొత్త పథకమును నిర్మించినారు. 'ఆడామగ' కలసిహంగు చేసిరక్తి కట్టించు మరాఠీ పద్ధతి చలామణియగు చుండగా ఆ వెల్లువను వీరు అరికట్టి నారు. ఒక్కడు రక్తి కట్టించు ప్రస్తుత పద్ధతిని వీరు నిర్మించిరి. తమకు కథలను తామెవ్రాసికొని, ప్రచారములోనికి తెచ్చి విజయనగర మహారాజు సంగీత కళాశాలకు వీరు కొంత కాలము ప్రధానాచార్యులు. వీరి శిష్యులందరచాల పెద్దది.

ప్రత్యక్షముగ శిష్యులు కాకున్నను తాము నారాయణదాసు శిష్యులమని హరికథకులు ఎందరో సగర్వముగ చెప్పకొను మహత్తును వీరు న్యయంపర్యులై సాధించిరి. సంగీత సాహిత్యమున విషయమై తెలుగుల కొక నిధి వలె వీరుండెరి. అట్టి వీరు పరమ పదించుట తొలుగు జాతికి బహు సంతాపకరము.

నారాయణదాసుగారి హరికథా సంప్రదాయమును సంపన్న మైన ధారాశక్తి చెడకుండ నిల బెట్టుకొనుట మనము చేసుకోవలసిన పని. నారాయణదాసుగారి శిష్యులూడామణు లీ సంప్రదాయమును నిలబెట్టుచు గాక.

బుడాపెన్స్ యుద్ధం

గజాలు తెక్క పెడు తూరవ్వనుల పురోగమనం

మార్చి, జనవరి 2 బుడాపెన్స్ గర మధ్య భాగంపై కమ్మకు పోలారు రవ్వకి నీసల అగ్రభాగం ప్రయత్నించిన జర్మనులు తమ పర్యవేక్షి సామగ్రిలను వినియోగించి ప్రతిఘటించారని రాయల్ ప్రెస్ కేరళిలోని దాస్తానాడు రవ్వకిలు ఎగరంతో గజాగజం తెక్కపెట్టుకుంటూ ప్రతీక్షిస్తూ కొన్ని జర్మనుల సోల్లా ప్రతిఘటనకూడా మీల్చుతున్నట్టి జర్మనుల సైన్యం సామగ్రి సామగ్రిల బాహుబాహియద్ధం చేసినట్లున్నది.

బుడాపెన్స్ దాస్తానాలోని పదమట్టి బిడ్డానే జర్మనులు కదలకుండా అంటిపెట్టుకొంటున్నాడు. కింది భవనాలయరంగునుంచి బాటిల ముగిరిగుంపన, హెల్టర్లను బుడాపెన్స్ గుండు.

బుడాపెన్స్ ఈకాన్వర్సికంది రవ్వకిలును ఉత్తరభాగం ఇకాన్వర్సికయాదాని పుగ్గిలకునూరు.

తుంగభద్రపాఠశక్తు
నిజాము ప్రభుత్వ రెవిన్యూసభ్యుని
ప్రకటన

హైదరాబాద్, జనవరి 2: నిజాము ప్రభుత్వ రెవిన్యూసభ్యులకు సభ్యులను గ్రహించు వారికి ధర్మము ప్రారంభించు యిట్లు చెప్పి: ఇచ్చానట్లుతప్పును వారును, హైదరాబాద్ ప్రభుత్వమువారును సమస్తిగా కొనసాగింపనను మూల్యతపైను తుంగభద్రపాఠశక్తు నిర్మాణము దౌర్భాగ్యమునకు లక్ష్యము ఆరంభించినది సమస్తము చేయబడుచు జరిగియవచ్చును. భారత్ వ్యవస్థాపక సభ్యులజర్నలులలో తుంగభద్ర జిల్లాలోని ఒకటిగా నందును, దానిని 12 నేల కొట్లకును అనుగుణము అట్లు విలసను. ఒక్క హైదరాబాద్ పార్కును మాత్రము, గరి 150 సంవత్సరములండి మునుమును. లేక ఆహార్యమును కొరకును నడియను నుండిన రాయచూరుజిల్లాలో 6 నంది 7 లక్షల ఎకరములదాని సాగు క్షేత్రమునను అభివృద్ధిచేయుచున్నది. (ఆ. పే.)

బెజవాడలో బట్టలకరవు
బొంబాయి బ్లాక్ మార్కెట్
వ్యాపారఫలితం
బెజవాడలో బట్టలకరవులందుండిన జనకు సెల్లెట్ ఒకటిగానిపాయిల బట్టల వ్యాపారం జరిగెడి. ఈసంవత్సరం బెజవాడలో గల కొట్లు అన్నిటియందు ఒకలక్షరూపాయిల నష్టములేదు. కొట్లు అన్నియు భారీగానే కనబడుచున్నది. దీనికి కారణం బొంబాయి అహమ్మదాబాదులందు గల బట్టల నుండి సరియైన విడుదల లేకపోవుట అచ్చట బాగుచున్నట్లు ఎక్కువ అగుట వల్లనే అని తెలియుచున్నది. ఈ మధ్యను బట్టలకరవుల సభ్యులను ఒకే ప్రయత్నము కంట్రోలు చేయుచున్నట్లు తెలియగలదు. అందు ప్రయత్నములను సమయముల నుండిన నగరీకావర్యములకు విడుదల వరకుపైచేరి ఇచ్చి అచ్చట నష్టం జరిగియున్నది. కొన్ని కొలులు విడుదల ఎక్కువవరకుపైచేరి ఇచ్చి కొనకపోయిన గురు నిల్వబడినవన్న గవర్నమెంటు సరియైనవరకువున్న కొల కొలులకు ఇప్పుడు సరియైన కొనుదీలును రాను గవర్నమెంటు ప్రాతినిధునియ చెప్పి, అందులకుగాను మరీ ఎదురుదాని మాత్రమును బట్టలకరవాదమునది. అందుచే మునుపటి అంతరం పెంబుగా వున్నవల్ల అన్ని బట్టలకరవాదమునది ప్రభుత్వమును నష్టం నుటలకర వట్టిచేయుచో తిరిగిపోయినారు.

ఇక తుంగభద్ర కొట్ల కొలుల విడుదల ఇచ్చట వర్తకులు చాలా గందరగోళ పడుచున్నారు. కొట్లను చేయుటకు ఒక కొట్లకు గ వర్తకు మొట్టొకటి జాబురూపాయిలకు అనుకు. దానికి కమ్యూం వార్షిక క్రింద ముప్పును రూపాయిలపై బిల్లిరవాని చేయుచున్నారు. అందువల్ల వర్తకులకి చాలా ఇబ్బందిగా ఉండునని గవర్నమెంటువారి కమ్యూం కొట్లను తెలియిది సరియైన రేటుకు వడ్డయి చేయుచు గోరుచున్నారు.

వడ్డ అయ్యుచున్నప్పుడు వర్తకులకు, వర్తకుల పరిమితులకు చూడవలసి వచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు ధూ ఖానులందు కమ్యూనిటీను సాక్షాత్తివారి కయినను చేస్తున్నవారి ప్యానులను అడ్డుకొని తెచ్చు ఏర్పాట్లు చేయుచున్న సాక్షాత్తి గిలవారికి తగినవడ్డయు గవర్నమెంటు వారు కలగజేసిరి తెలియుచున్నది.

సమ్రాకమిటీ
నూర్జిల్లా, జనవరి 8: కోమల్ కాంధ్ లిక్విడ్ సమ్రాకమిటీ సభ్యులకు చేరవలసినదిగా ఆహ్వానిత విద్యార్థులయొక్కసాక్షాత్తుడును డి. బి. ఎస్. రత్నమ్మగారిని ఆహ్వానించినది తెలియుచున్నది.

కమిటీవారి నుండి ప్రభుత్వము, మెమబరాండుమును కోరలేఖములు తెలిపబడినది. మిగిలి E0, 80 సంవత్సరముల వారికి 200 మంది రాజకీయ సాక్షులకు లభ్యమవుతున్నది. ఈ ప్రక్రియ సమాధానము సైబరకి 7 వ తేదీ లోపునా పంపవలసినది కొరబడినది. (యం. పే.)

కీల శ్రీ చిట్టాపెద్దన
నిజాంరామాంజనేయములు
సకీర్తన: శ్రీరామచంద్రగృహానుకరణం శ్రీ చిట్టాపెద్దన శ్రీ రామచంద్రగృహానుకరణం ఇదియే సర్వస్వమై నారు. ఈయన సారస్వతాభిమానియేకాంత. శ్రీ లిక్విడ్, కృత్తిరామాంజనేయ. శ్రీ కమ్యూనిటీ అను ముఖ్యులకి కొన్ని వరుస వార్తలు ప్రాశస్త్య. 1942 లో నిజామాజ్ శ్రీ రామచంద్రగృహానుకరణం అయినది కొంత సమయమునందు, సర్వస్వ శ్రీ రామచంద్రగృహానుకరణం, కవిరామగృహానుకరణం.

ఉద్యోగ వార్తలు
మదరాసు స్ట్రీట్ అన్నిటిగా సైన్ కాలెజ్స్, అండ్ మెడికల్ కాలెజ్స్ ప్రభుత్వ గా ఉన్నది ఎం. బాలకృష్ణగారి సేవలో ఉన్నది అందుకు సమర్థి.

[illegible][illegible][illegible]

